Valiokunnan mietintö LiVM 2/2026 vp─ HE 20/2026 vp

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle liikennemerkkejä ja -opasteita koskevan yleissopimuksen muutosten, liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaa yleissopimusta täydentävän eurooppalaisen sopimuksen muutosten sekä liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaa yleissopimusta täydentävään eurooppalaiseen sopimukseen liitettävän tiemerkintöjä käsittelevän pöytäkirjan muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi tieliikennelain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle liikennemerkkejä ja -opasteita koskevan yleissopimuksen muutosten, liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaa yleissopimusta täydentävän eurooppalaisen sopimuksen muutosten sekä liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaa yleissopimusta täydentävään eurooppalaiseen sopimukseen liitettävän tiemerkintöjä käsittelevän pöytäkirjan muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi tieliikennelain muuttamisesta (HE 20/2026 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- erityisasiantuntija Sofia Johansson, liikenne- ja viestintäministeriö
- erityisasiantuntija Juuso Suomento, liikenne- ja viestintäministeriö
- yksikönpäällikkö Petteri Kukkola, Liikenne- ja viestintävirasto
- lakimies Katri Nuuja, Väylävirasto
- poliisitarkastaja Heikki Kallio, Poliisihallitus
- kehittämispäällikkö Johanna Vilkuna, Suomen Kuntaliitto
- puheenjohtaja Risto Tuori, Liikenneoikeusyhdistys ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- ulkoministeriö
- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy
- Liikenneturva
- Tampereen kaupunki
- VR-Yhtymä Oyj
- Invalidiliitto ry

Hyväksytty
3.1

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:
- oikeusministeriö
- Vammaisfoorumi ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission alaisen liikenneturvallisuustyöryhmän 90. istunnossa hyväksytyt muutokset liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaan yleissopimukseen, liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaa yleissopimusta täydentävään eurooppalaiseen sopimukseen sekä liikennemerkkejä ja -opasteita koskevaa yleissopimusta täydentävään eurooppalaiseen sopimukseen liitettävän tiemerkintöjä käsittelevään pöytäkirjaan. Esityksessä ehdotetaan myös, että eduskunta hyväksyisi sopimusmuutoksiin liittyvät lainsäädännön alaan kuuluvat varaumat sekä kolmen nykyisen varauman peruuttamisen. Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi tieliikennelakia.

Sopimusmuutosten tarkoituksena on yhdenmukaistaa vuoden 1968 liikennemerkkejä ja -opasteita koskevan yleissopimuksen ja vuoden 1971 eurooppalaisen sopimuksen määräykset. Tavoitteena on tarkentaa ja selkeyttää sopimustekstiä sekä muodostaa niistä johdonmukainen ja ajantasainen kokonaisuus. Lisäksi muutoksilla pyritään päivittämään liikenteenohjauslaitteiden ulkoasu siten, että ne ovat mahdollisimman selkeitä, yhtenäisiä ja helposti ymmärrettäviä kansainvälisessä liikenteessä. Muutosten laajuuden vuoksi sopimusmuutoksen teksti korvaa vuonna 1968 tehdyn liikennemerkkejä ja -opasteita koskevan yleissopimuksen nykyisen tekstin.

Sopimusmuutosten osalta noudatetaan niin sanottua hiljaista hyväksymismenettelyä. YK:n pääsihteeri jakaa muutosehdotukset sopimuksen osapuolille, ja sopimuksen osapuolet voivat ilmoittaa pääsihteerille 12 kuukauden kuluessa siitä, hyväksyvätkö vai hylkäävätkö ne sopimusmuutokset, tai haluavatko ne konferenssin kutsuttavaksi koolle muutoksia käsittelemään. Jos vähemmän kuin yksi kolmasosa osapuolista hylkää muutokset tai pyytää konferenssin koolle kutsumista, tulevat sopimusmuutokset voimaan niiden osapuolten osalta, jotka ovat hyväksyneet muutokset. Sopimusmuutokset tulevat kansainvälisesti voimaan, kun kuusi kuukautta on kulunut muutosehdotusten jakamisesta laskettavan 12 kuukauden ajanjakson päättymisestä. YK:n pääsihteeri on jakanut muutosehdotukset sopimuspuolille 12.5.2025. Jos vähemmän kuin yksi kolmasosa osapuolista hylkää muutokset tai pyytää konferenssin koolle kutsumista, tulevat muutokset voimaan 12.11.2026.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimusmuutosten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimusmuutokset tulevat voimaan.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

(1) Liikennemerkkejä ja -opasteita koskevan yleissopimuksen tarkoituksena on helpottaa tieliikennettä ja lisätä liikenneturvallisuutta yhtenäistämällä liikennemerkit ja niissä olevat tunnukset sekä liikenneopasteet ja tiemerkinnät. Valiokunta pitää esityksessä ehdotettuja

sopimusmuutoksia ja sopimuksiin liittyviä lakimuutosehdotuksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina.

(2) Asiantuntijakuulemisessa on tuotu esille joitakin sellaisia muutostoiveita, jotka edellyttäisivät muutosta hallituksen esityksessä tarkoitettujen kansainvälisten sopimusten ja niihin sisältyvien liikennemerkkien ja -opasteiden selosteiden sisältöön. Valiokunta voi kuitenkin ehdottaa kansainvälisiä sopimuksia vain joko hyväksyttäväksi tai hylättäväksi kokonaisuudessaan eikä se voi ehdottaa sopimusten sisältöön muutoksia. Valiokunta toteaa, että sopimuksissa käytetty terminologia ei asiantuntijakuulemisessa muutettavaksi ehdotettujen kohtien osalta edellytä saadun selvityksen mukaan tieliikennelaissa (729/2018) tai muussa kansallisessa sääntelyssä käytettävien käsitteiden ja nimitysten muuttamista.

(3) Lisäksi asiantuntijakuulemisessa on ehdotettu selkeyden vuoksi, että voimaan jäävien vanhojen varaumien viittaukset tulisi korjata uuden sopimuksen numerointia vastaaviksi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan on kuitenkin tavanomainen käytäntö, että voimaan jäävien vanhojen varaumien viittauksia ei korjata tässä vaiheessa. Sopimuksiin liittymisen yhteydessä annetaan nootti, jossa selostetaan jäljelle jäävien vanhojen varaumien merkitys.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

Valiokunnan päätösehdotus. Asian käsittelyn aikana on tullut esille, että esityksessä ehdotettuun ajokieltomerkkiä C-04.1 koskevaan varaumaan sisältyy ristiriita, joka edellyttää välttämättä varauman korjaamista. Ongelma johtuu siitä, että merkkiin C-04.1 voi sisältyä siluetteja muistakin ajoneuvoista ja liikkumisvälineistä kuin moottorikäyttöisistä ajoneuvoista ja muistakin moottorikäyttöisistä ajoneuvoista kuin henkilöautoista ja moottoripyöristä. Näin ollen ehdotettu varauman muotoilu ei toimi kaikissa tilanteissa.

Lisäksi valiokunnan saaman selvityksen mukaan YK:n asiantuntijatyöryhmän työskentelyn yhteydessä on havaittu tarve kokonaan uudelle varaumalle, joka ei ollut tiedossa hallituksen esitystä annettaessa. Uuden varauman tarve koskee mahdollisuutta käyttää ajokieltomerkkejä C-04.2, joissa on enemmän kuin kaksi siluettia, myös taajama-alueen ulkopuolella.

Valiokunta ehdottaa näin ollen saamansa selvityksen perusteella valiokunnan päätösehdotuksessa, että eduskunta ei hyväksy esityksessä ehdotettua merkkiä C-04.1 koskevaa varaumaa. Lisäksi valiokunta ehdottaa eduskunnan hyväksyttäväksi uuden C-04.1 ja C-04.2 merkkejä koskevan varauman, jossa edellä mainittu C-04.1 merkkiä koskeva ongelma on korjattu ja lisäksi varaumassa varataan mahdollisuus käyttää merkkejä C-04.2 myös taajama-alueen ulkopuolella.

Muilta osin valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Valiokunnan mietintö LiVM 2/2026 vp

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 20/2026 vp tarkoitetut yleissopimukseen sekä yleissopimusta täydentävään eurooppalaiseen sopimukseen ja siihen liitettävään pöytäkirjaan tehdyt muutokset, annettaviksi hallituksen esityksessä tarkoitetut muut varaumat paitsi ei yleissopimuksen liitteen 1 merkkiä C-04.1 koskevaa varaumaa, annettavaksi yleissopimuksen liitettä 1 koskevan uuden varauman, jonka mukaan Suomi katsoo, että henkilöauton ja moottoripyörän siluetin sisältävä merkki C-04.1 osoittaa ajokiellon kaikille moottorikäyttöisille ajoneuvoille ja että Suomi varaa oikeuden käyttää C-04.2 merkkiä, jossa on enemmän kuin kaksi siluettia, myös taajama-alueen ulkopuolella, annettavaksi hallituksen esityksessä tarkoitetun ilmoituksen ja hallituksen esityksessä tarkoitettujen varaumien peruuttamisen.

Eduskunta hyväksyy muuttamattomina hallituksen esitykseen HE 20/2026 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen.

Helsingissä 24.3.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jouni Ovaska kesk
varapuheenjohtaja Timo Furuholm vas
jäsen Pekka Aittakumpu ps
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Petri Huru ps
jäsen Aleksi Jäntti kok
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Mauri Kontu kesk
jäsen Johan Kvarnström sd
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Pinja Perholehto sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Juha Perttula